

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრის

KA060180670623117

ბრძანება Nი-249

ქ. თბილისი

18 / მაისი / 2017 წ.

მდ. აჭარისწყალზე შპს „აჭარისწყალი ჯორჯია“-ს ჰიდროელექტროსადგურების კასკადის (9,8 მგვტ სხალთა ჰესი და 175 მგვტ შუახევი ჰესი) მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პროექტის ცვლილებაზე (9,0 მგვტ სხალთა ჰესი, 178,7 მგვტ შუახევი ჰესი და 145 კვტ დიდაჭარა მიკროჰესი) და შუახევი ჰესის 220 კვ ძბვის ქვესადგურის მშენებლობასა და ექსპლუატაციაზე ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის დამტკიცების შესახებ

„გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-4 მუხლის პირველი პუნქტის „მ“ და „ლ“ ქვეპუნქტებისა, ამავე მუხლის მე-2 და მე-4 პუნქტების საფუძველზე

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. დამტკიცდეს ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა №33; 15.05.2017 საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს სსიპ ტექნიკური და სამშენებლო ზედამხედველობის სააგენტოს მიერ წარმოდგენილ, მდ. აჭარისწყალზე შპს „აჭარისწყალი ჯორჯია“-ს ჰიდროელექტროსადგურების კასკადის (9,8 მგვტ სხალთა ჰესი და 175 მგვტ შუახევი ჰესი) მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პროექტის ცვლილებაზე (9,0 მგვტ სხალთა ჰესი, 178,7 მგვტ შუახევი ჰესი და 145 კვტ დიდაჭარა მიკროჰესი) და შუახევი ჰესის 220 კვ ძბვის ქვესადგურის მშენებლობასა და ექსპლუატაციაზე;
2. ბრძანების პირველი პუნქტით გათვალისწინებული ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა გაიცემა განუსაზღვრელი ვადით;
3. შპს „აჭარისწყალი ჯორჯიამ“ საქმიანობა განახორციელოს გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის შესაბამისად და უზრუნველყოს ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით (№ 33; 15.05.2017) გათვალისწინებული პირობების შესრულება;
4. ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს შპს „აჭარისწყალი ჯორჯია“-ს;
5. ბრძანება ძალაში შევიდეს შპს „აჭარისწყალი ჯორჯია“-ს მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;
6. ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს ზემდგომ ადმინისტრაციულ ორგანოში - საქართველოს მთავრობაში (თბილისი, ინგოროყვას ქუჩა N7) ან თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (თბილისი, დ. აღმაშენებლის ხეივანი, მე-12 კმ. N6) მხარის მიერ მისი ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან ერთი თვის ვადაში.

მინისტრი

გიგლა აგულაშვილი

საქართველოს ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრო
MINISTRY OF ENVIRONMENTAL AND NATURAL RESOURCES PROTECTION OF GEORGIA

საქართველო, 0114, თბილისი, გულუას ქ. 6, ტელ: 272-72-00, 272-72-20 ფაქსი: 272-72-37

ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა პროექტზე

№ 33

15 მაისი 2017 წ

I. საერთო მონაცემები

1. საქმიანობის დასახელება - მდინარე აჭარისწყალზე ჰიდროელექტროსადგურების კასკადის (9,8 მგვტ სხალთა ჰესი და 175 მგვტ შუახევი ჰესი) პროექტში განხორციელებული ცვლილებები (9,0 მგვტ სხალთაჰესი, 178,7 მგვტ შუახევი ჰესი და 145 კვტ დიდაჭარა მიკროჰესი) და შუახევი ჰესის 220 კვ ძბვის ქვესადგურის განთავსება.
2. საქმიანობის განმახორციელებლის დასახელება და მისამართი – შპს „აჭარისწყალი ჯორჯია“, ბათუმი, ი. აბაშიძის N 6.
3. საქმიანობის განხორციელების ადგილმდებარეობა – აჭარის ა/რ, შუახევის და ხულოს მუნიციპალიტეტი.
4. განაცხადის შემოსვლის თარიღი – 01.05.2017 წ.
5. მონაცემები პროექტის შემდგენელის შესახებ – შპს „იგს კომპანი“ და შპს „გროს ენერჯი ჯგუფი“.

II. ძირითადი საპროექტო გადაწყვეტილებები:

ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მიღების მიზნით, საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს, სსიპ ტექნიკური და სამშენებლო ზედამხედველობის სააგენტოს მიერ, ეკოლოგიურ ექსპერტიზაზე წარმოდგენილია აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის, შუახევისა და ხულოს მუნიციპალიტეტების ტერიტორიებზე, მდ. აჭარისწყალზე, ჰიდროელექტროსადგურების კასკადის (9,8 მგვტ სხალთა ჰესი და 175 მგვტ შუახევი ჰესი) პროექტში შეტანილი ცვლილებების (9,0 მგვტ სხალთა ჰესი, 178,7 მგვტ შუახევი ჰესი და 145 კვტ დიდაჭარა მიკროჰესი) და შუახევი ჰესის 220 კვ ძბვის ქვესადგურის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის (ქვ/ს) გარემოზე ზემოქმედების შეფასების (გზშ) ანგარიში.

შპს „აჭარისწყალი ჯორჯია“-ს მდ. აჭარისწყალზე, ჰიდროელექტროსადგურების კასკადის (9,8 მგვტ სხალთა ჰესი და 175 მგვტ შუახევი ჰესი) მშენებლობასა და ექსპლუატაციაზე, საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს მიერ 2013 წლის 17 ივლისის გაცემული იქნა დადებითი ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა № 36.

ვინაიდან, დაგეგმილი ცვლილებები არ გამოიწვევს სამინისტროს მიერ შპს „აჭარისწყალი ჯორჯია“-ზე 2013 წელს გაცემული ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის გაუქმებას, პროექტი უნდა განხორციელდეს როგორც 2013 წლის 17 ივლისის № 36 ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის ასევე წინამდებარე დასკვნით განსაზღვრული პირობების დაცვით.

გზშ-ს ანგარიშის თანახმად:

შუახევი ჰესის კასკადის უსაფრთხო ფუნქციონირების მიზნით პროექტში განხორციელდა შემდეგი ცვლილებები:

ჩირუხის კაშხალი - სალექარს ბოლო ნაწილში დაემატა ე.წ. ავანკამერა. გეოლოგიური პირობების გათვალისწინებით, კაშხლის და სალექარის საძირკველი გამაგრდა რკინაბეტონის ხიმინჯებით. რკინაბეტონის ჩამქრობი ჭის და კაშხლის სიგრძე გაიზარდა 31 მ-დან 37 მ-მდე. კაშხლის წყალსაგდების ქიმის ნიშნული დაიწია 913.15მ-დან 911.75 მ-მდე. წყალსაცავის ნორმალური შეტბორვის ნიშნული დაიწია 917მ-დან 916მ-მდე.

ჩირუხი-სხალთის გვირაბი - გვირაბის წყალმიმღების საკეტი გაუქმდა. (ავარიულ სიტუაციებში გვირაბში წყლის მიწოდების შეწყვეტა მოხდება სალექარის საკეტების საშუალებით). გვირაბის ღერძი აიწია 906.6 მ-დან 910.2 მეტრ ნიშნულზე. გვირაბის მოხვეულობამ გადაიწია 2276 მ დან 2534 მ-ზე. სხალთის ქვადამჭერი ცხურის (გისოსი) მისასვლელი სამომხმარებლო გვირაბის სიგრძე შემცირდა 312 მ-დან 230 მეტრამდე. სხალთის გვირაბის დაბოლოების განთავსება გადაადგილდა სხალთის ჰესის შენობის განთავსების ადგილის მიხედვით.

სხალთის ჰესის შენობა აიწია მაღლა 250 მეტრით დინების საწინააღმდეგოდ, სხალთის კაშხლიდან. კარგი გეოლოგიური პირობების გამო, შესაძლებელი გახდა სხალთის ჰესის შენობა მიწისქვეშ განთავსებულიყო. ასევე მოეწყო გამყვანი გვირაბი. გამოქვაბულის ზომა შეიცვალა ღია ჰესის შენობის მიხედვით 55 მ (L)×10.5 მ (W)×15.5 მ (H). სატურბინე ორმაგი განშტოება (ორძაფიანი) ჩანაცვლდა სამმაგი (სამძაფიანი) განშტოებით. გვირაბის მთლიანი სიგრძე შეიცვალა 6342 მ-დან 6426 მ-დე.

ჰიდროაგრეგატების განთავსების სქემა შეიცვალა 4.8 მგვტ × 2. მაგივრად გახდა 3 მგვტ × 3. სატურბინე წყალსატარის ღერძის ნიშნული შეიცვალა 802 მ. 793.47 მ-ით. ტურბინის ღერძი შეიცვალა - ვერტიკალურიდან ჰორიზონტალურზე. ენერჯის გამფრქვევი სარქველების რაოდენობა გაიზარდა ორამდე და გადავიდა ახალი ჰესის შენობასთან ახლოს. სხალთის

ტრანსფორმატორის სიმძლავრე შეიცვალა 11.5 კვტ დან 12.5 კვტ-მდე. ჰესის შენობას დაემატა გამანაწილებელი და მართვის ოთახი. სხალთას რეზერვუარის გზა მიუერთდა შიდა გზას.

სხალთის კაშხალი - სხალთის კაშხალზე ჩატარებული დეტალური კვლევების შედეგად გამოვლინდა ტბიური ნალექების ფენის არსებობა, რაც ქმნიდა ბეტონის ნაგებობის ჯდენის საფრთხეს, შესაძლებელი იყო განვითარებულიყო ნაპრალები იმ შემთხვევაში, თუ ადგილი ექნება არათანაბარ ჯდენას. ასეთი შედეგების შესამცირებლად კაშხლის მშენებლობის მასალა შეიცვალა ქვანაყარით. კაშხლის სიმაღლე შემცირდა, შესაბამისად ქიმის ნიშნული ნაცვლად 801.5 მ-ისა გახდა 795.5 მ. შეიცვალა წყალსაცავის მაქსიმალური წყლის დონე, ნაცვლად 800 მ-ისა გახდა 792 მ. ფილტრაციის საწინააღმდეგოდ გამოყენებულ იქნა ე.წ. ნარანდიანი კედელი დანატენი ხიმინჯებით. წყალსაცავის სიგრძე შემცირდა 1200 მეტრიდან 800 მეტრამდე, შესაბამისად ზედაპირის ფართობი შემცირდა 120000 მ²-მდე. ხოლო საერთო მოცულობა შემცირდა 1.2 მლნ.მ³-დან 0.75 მლნ.მ³-მდე. ხუთი ქვედა რადიალური საკეტი შეიცვალა ძაბრისებრ წყალსაგდებზე მოწყობილი ორი ცალი „Morning Glory“ საკეტით, რომლებიც მიერთებული არიან წყალსაგდებ გვირაბზე. წყალსაგდები გვირაბების ბოლოში მოწყობილია წყლის ნაკადის ენერჯის ჩამქრობი ე.წ. ჭა.

სხალთა-დიდაჭარის გვირაბი - ფაჩხასსამომსახურეო გვირაბი (შტოლნა) გაუქმდა. სხალთა-დიდაჭარის გვირაბის მთლიანმა სიგრძემ შეადგინა 9407 მ - ნაცვლად 9222 მ-სა.

დიდაჭარის კაშხალი და წყალსაცავი - გეოლოგიური გარემოს მდგრადობის გათვალისწინებით, დიდაჭარის კაშხალი გადავიდა მდ. აჭარისწყლის ზედაწელში 70 მეტრით. კაშხლის თხემის სიგრძე გაიზარდა 161.8 მ-დან 178.6 მ-მდე. რადიალური საკეტები შეიცვალა ფიქსირებული ზედაპირული წყალსაგდებით. მისასვლელი ხიდი წყალსაგდებზე გაუქმდა. გამრეცხის რადიალური ფარები ორის ნაცვლად იქნება ოთხი. წყალსაცავის ზედაპირი შემცირდა კაშხლის მდინარის ზედაწელში 70მ-ით აწევის გამო, რის შედეგადაც წყალსაცავის საერთო მოცულობა შემცირდა 1.28 მლნ.მ³-დან 1.22 მლნ.მ³-მდე. მშენებლობის დროს მდინარის გადაგდების სქემა ნაცვლად კაშხალში გატარებისა შეიცვალა 180 მეტრიანი დერივაციული გვირაბით მდ. აჭარისწყლის მარცხენა ნაპირზე. 145 კვტ მიკრო ჰესის გენერატორი დამონტაჟდა კაშხლის ქვედა ბიეფში, რითაც უზრუნველყოფილი სანიტარული ხარჯის გატარება.

დიდაჭარა-შუახევის გვირაბი - გვირაბის წყალმიმღები გადაადგილდა მდ. აჭარისწყლის ზედაწელში 70.0 მეტრით. გამომდინარე იქედან რომ შეიცვალა კაშხლის ადგილმდებარეობა. დიაკონიძეების შესასვლელი სამომსახურეო გვირაბის მდებარეობა შეიცვალა და სიგრძე შემცირდა 393 მ-დან 334 მ-მდე. დიაკონიძეების სქემას დაემატა 55 მეტრის სიგრძის ჩიხი გვირაბი, პიკეტზე 1822 მ. ვაშლოვანის სამომსახურეო გვირაბის პორტალის ადგილი შეიცვალა და სიგრძე გაიზარდა 550 მ-დან 891.7 -მ-დე. სადაწნეო გვირაბის სამომსახურეო გვირაბი და ვერტიკალური სადაწნეო შახტა შეიცვალა - სადაწნეო შახტა გახდა დახრილი, რამაც შეამცირა სიგრძე 610 მეტრიდან 555 მეტრამდე. სადაწნეო შახტის სამომსახურეო გვირაბის სიგრძე შემცირდა 730 მ-დან 629მ-მდე. ორგანშტოებიან გვირაბს დაემატა ახალი სამომსახურეო გვირაბი და სიგრძემ შეადგინა 124.4 მეტრი. გვირაბების მთლიანმა სიგრძემ შეადგინა 17.9 კმ ნაცვლად 17.5 კმ-ს.

შუახევი ჰესის შენობა - ჰესის შენობა გადაიწია ხმელეთისკენ მიახლოებით 10 მეტრით. ჰესის შენობის ზომები გეგმაში მცირედით შეიცვალა. სერვისის ოთახების და ტრანსფორმატორის ადგილმდებარეობა შეიცვალა. სტრუქტურული და არმირებული რკინაბეტონის სახურავი შეიცვალა ლითონის ფერმით და ე.წ. სენდვიჩ პანელებით. დაემატა შიდა ელგაზური გამანაწილებელი მოწყობილობა.

220 კვ ძაბვის ახალი ქვ/ს-ის მშენებლობა განხორციელდება შუახევი ჰესის ტერიტორიაზე, დაბა შუახევის მიმდებარედ, კერძოდ მდ. აჭარისწყლის მარჯვენა სანაპიროზე მოქცეულ მონაკვეთზე. მშენებარე ჰეს-ის შენობა მდებარეობს ზღვის დონიდან 359.5 მეტრზე. ქვესადგურის სამართავი ტექნიკა მოეწყობა შუახევი ჰესის შენობის მე-5 სართულზე. გამოყოფილი არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთი სს „აჭარისწყალი ჯორჯია“-ს საკუთრებაა. ტერიტორიის აღმოსავლეთით, 1.4 კილომეტრის დაშორებით, მდებარეობს დასახლებული პუნქტი-დაბა შუახევი. ტერიტორიის სამხრეთით დაახლოებით 500-550 მეტრში განლაგებულია დასახლებული პუნქტი კლდისუბანი. 9 მგვტ სხალთის ჰესიდან ელექტროენერგია გადაიცემა 35 კვ შუახევი-სხალთის ეგხ-თი და მიუერთდება შუახევის 220 კვ-იან ქვ/ს-ს (GSUT). გამომუშავებული ელექტროენერგიის ენერგოსისტემაში მიწოდებისა და შემდგომ საბოლოო მომხმარებლების მომარაგების უზრუნველსაყოფად საჭირო იქნება 110 კვ ძაბვის ელექტროგადამცემი ხაზის გამოყენება. ამისათვის დაგეგმილია რეგიონში არსებული 110 კვ ძაბვის ელექტროგადამცემი ხაზის მოდერნიზაცია, ან ახალი ხაზის მშენებლობა არსებული დერეფნის გასწვრივ (პროექტი განხორციელდება საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, რაც ითვალისწინებს გარემოზე ზემოქმედების შეფასების პროცედურის ჩატარებას).

ჰესის შენობის (და შესაბამისად ქვესადგურის) მიმდებარე ტერიტორიაზე მნიშვნელოვანი სამრეწველო საწარმოები განლაგებული არ არის. აქედან გამომდინარე, ოპერირების ეტაპზე გარეშე ტექნოგენურ ზემოქმედებას ადგილი არ ექნება.

მეხის პირდაპირი დაცემისაგან ღია გამანაწილებელი მოწყობილობის დაცვა განხორციელდება ქვესადგურის ტერიტორიაზე მდგომი 220 კვ ძაბვის პორტალებზე დამონტაჟებული მეხამრიდებით. ასევე, საჭიროების ადგილებში, ცალკე მდგომი მეხამრიდების საშუალებით. ელექტროგადამცემის ხაზებიდან მომართული გადაძაბვის ტალღებისაგან დასაცავად, ქვესადგურში 220 კვ ძალოვანი ტრანსფორმატორებისა და ფილტრების წინ მოთავსებული იქნება გადაძაბვის შემზღვეველების კომპლექტი.

ტრანსფორმატორების ქვეშ მოეწყობა ინდივიდუალურად მოწყობილი ზეთმიმღები ჭები, რომლებიც უკავშირდება საერთო მიწისქვეშა ზეთშემკრებ რეზერვუარს. რეზერვუარი მოეწყობა ქვესადგურის შენობის გარეთ, გამოყოფილი ტერიტორიის აღმოსავლეთ ნაწილში. მისი ტევადობა შეადგენს 36,75 მ³-ს, რაც სრულიად საკმარისია ორივე ძალოვან ტრანსფორმატორში არსებული რაოდენობის ზეთის დაგროვებისთვის. რეზერვუარი იქნება ბეტონის.

მითითებულია, რომ ცვლილებებით გათვალისწინებული სამუშაოების მიუხედავად, 2013 წლის გზშ-ს ანგარიშში მითითებული და სამინისტროსთან შეთანხმებული ფუჭი ქანების სანაყაროების გარდა არ მოეწყობა სხვა სანაყარო.

აღწერილია მშენებლობის და ექსპლუატაციის ეტაპებზე მოსალოდნელი ნარჩენების მართვის შესახებ დეტალური ინფორმაცია. დაგეგმილია შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების გატარება. გარდა ამისა, გზშ-ს ანგარიშში დანართის სახით თან ახლავს ნარჩენების მართვის გეგმა.

ქვესადგურის განთავსებასთან დაკავშირებით ანგარიშში აღწერილია გარემოზე ზემოქმედების სახეები და წარმოდგენილია შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები. ქვესადგურის სამუშაოების მასშტაბებიდან გამომდინარე გარემოზე ზემოქმედება არ იქნება მაღალი. ყურადღება გამახვილებულია: ატმოსფერულ ჰაერზე, ხმაურის დონეებზე, ელექტრომაგნიტური ველების გავრცელებაზე, ნიადაგისა და გრუნტის ხარისხზე, ზედაპირული და მიწისქვეშა წყლების დაბინძურების რისკებზე, ლანდშაფტზე

ზემოქმედებაზე, ბიოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედებაზე, ნარჩენების მართვის საკითხებზე. შემარბილებელი ღონისძიებები მოცემულია ცხრილის სახით.

სამშენებლო სამუშაოების მცირე მოცულობების და ქვ/ს მშენებლობის მცირე დროის გათვალისწინებით (3 თვე), ახალი სამშენებლო ბანაკის მოწყობა გათვალისწინებული არ არის. გამოყენებული იქნება შუახევი ჰესის მშენებლობისთვის განკუთვნილი ბაზა, რომელიც სამშენებლო ობიექტიდან დაშორებულია დაახლოებით 1 კმ-ით.

პროექტში განხორციელებული ცვლილებების გარდა, 2013 წლის გზმ-ს ანგარიშში ასახული საკითხები რჩება 2013 წელს ეკოლოგიურ ექსპერტიზაზე წარმოდგენილ გზმ-ს ანგარიშში განხილულ მონაცემებთან შესაბამისობაში, მათ შორის: პროექტის ალტერნატიული ვარიანტები; ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე შესაძლო ზემოქმედების შეფასება და ანალიზი; სამშენებლო ინფრასტრუქტურა; სამშენებლო სამუშაოების წარმოება; პროექტის განხორციელების რეგიონში არსებული კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლების კვლევის შედეგები და სხვა.

შუახევი ჰესების კასკადის პროექტში შეტანილი ცვლილების ფარგლებში, გზმ-ს ანგარიშში წარმოდგენილია შემარბილებელი ღონისძიებების შეჯამების ცხრილი მოსამზადებელი, მშენებლობის და ექსპლუატაციის ფაზებისთვის. მათ შორის გამოყოფილია:

- ფიზიკურ გარემოზე ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ბიოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებები;
- სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებები.

ცხრილში მითითებულია ზემოქმედების აღწერა, შემარბილებელი ღონისძიებები (მონიტორინგი) დახასიათება, პასუხისმგებლობა, ვადები.

ცხრილში ჩამოთვლილი ღონისძიებების გარდა, ჰესების ფუნქციონირების განმავლობაში ოპერატორი კომპანია პერიოდულად განახორციელებს ინფრასტრუქტურის ცალკეული ობიექტების სარემონტო-პროფილაქტიკურ და შესაბამის მონიტორინგულ სამუშაოებს, რომლებიც პირველ რიგში მნიშვნელოვანია ჰესების შეუფერხებლად ფუნქციონირების და ინფრასტრუქტურის უცარი დაზიანებების პრევენციის თვალსაზრისით. თუმცა ჩამოთვლილი ღონისძიებები პარალელურად მინიმუმადე ამცირებს გაუთვალისწინებელი შემთხვევების შედეგად გარემოს ცალკეულ რეცეპტორებზე სხვადასხვა სახის ურყოფითი ზემოქმედებების რისკებს:

- კაშხლების მექანიკური აღჭურვილობის პერიოდული შემოწმება. საჭიროებისამებრ მოწესრიგება (გაწმენდა, შეღებვა);
- სალექარების გაწმენდა ნატანისგან;
- სალექარების კედლების და ფსკერის შეკეთება, საჭიროების შემთხვევაში;
- სადერივაციო სისტემების ინსპექტირება (ფუნქციონირების დაწყებიდან 1 წლის შემდეგ, მესამე წელს და შემდგომ ყოველ 5 წელიწადში ერთხელ), შემოწმება (გეოფიზიკური კვლევის ჩათვლით). საჭიროების შემთხვევაში - ცემენტაცია;
- სადერივაციო სისტემების გასხვისების ზოლში მცენარეული საფარის კონტროლი და პერიოდული გაწმენდა;
- სადერივაციო სისტემების სელურ ხეებთან გადაკვეთის წერტილებში მოწყობილი ღვარსაშვების ტექნიკური მდგომარეობის კონტროლი. ღვარსაშვების ფსკერის გაწმენდა ნალექისა და ქვადორღისაგან;
- სადერივაციო სისტემების ჟონვის მოიტორინგი შესავალზე და გამოსავალზე გაზომილი ხარჯის შედარების მეთოდით;
- ჰესების სეზონური ტექნომსახურება და მოწესრიგება;

- ქვესადგურების სეზონური ტექნომსახურება და მოწესრიგება.

აღწერილია იქტიოფაუნა. წარმოდგენილია ჩატარებული საველე და კამერალური კვლევის მასალები. მოცემულია იქტიოფაუნის სახეობები, რომლებიც გვხვდება საპროექტო არეალში. შეფასებულია ზემოქმედება, რომელსაც გამოიწვევს პროექტის განხორციელება. შემარბილებელ ღონისძიებებში აღნიშნულია, რომ დიდაჭარის სხალთის კაშხლების გარდა მოეწყობა თევსავალები, რომლებზეც მოხდება ავტომატური მონიტორინგული სისტემის მონტაჟი. განხორციელდება 3-5 წლის განმავლობაში დაკვირვებები და იმ შემთხვევაში, თუ თევსავალების არაეფექტურობა გამოიკვეთება - მოხდება ზედა ბიეფის ხელოვნური გათევზიანება. დიდაჭარის და სხალთის კაშხლების მოწყობით გამოწვეული ზიანის კომპენსაციის მიზნით გათვალისწინებულია რეპროდუქციის საწარმოს მოწყობა, დაცული და ძვირფასი ჯიშის თევზების ლიფსიტების გამოყვანისა და მდინარეებში ჩაშვებისათვის.

გზმ-ს ანგარიშში წარმოდგენილია ძირითადი ტექნიკური პარამეტრების შედარების ცხრილი, სადაც მითითებულია პირველადი მონაცემები და მონაცემები ცვლილების შემდგომ. ასევე მითითებულია შესაძლო ზემოქმედების მასშტაბები.

პროექტის მიხედვით შუახევი ჰესი სადღელამისო რეგულირებისა და სრული დატვირთვით იმუშავებს ელექტროენერგიაზე პიკური მოთხოვნის პერიოდში. შესაბამისად წყალმცირობის პერიოდში დღის უმეტესი დროის განმავლობაში წყლის დაგროვება მოხდება წყალსაცავებში და ჰესებზე მიწოდება მოხდება მხოლოდ მაღალი მოთხოვნილების პერიოდში. აღნიშნული რეჟიმით მუშაობის პირობებში, ჰესების ქვედა ბიეფებში მოქცეულ მონაკვეთებზე ადგილი ექნება წყლის დონის მკვეთრ ცვლილებებს, რაც გათვალისწინებულია წყალმოვარდნის რისკების შეფასებასა და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების დამუშავების პროცესში.

ეკოლოგიური ექსპერტიზის ჩატარების შედეგად გამოვლენილი პირობები ასახულია წინამდებარე დასკვნის III თავში.

III. პირობები

საქმიანობის განმახორციელებელი ვალდებულია:

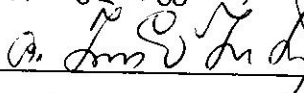
1. შუახევი ჰესის პროექტში შეტანილი ცვლილებები განახორციელოს წარმოდგენილი გზშ-ს ანგარიშის შემარბილებელი ღონისძიებების, წარმოდგენილი დასკვნების და რეკომენდაციების შესაბამისად;
2. ექსპლუატაციის ეტაპზე, წელიწადში ორჯერ საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროში წარმოადგინოს ბიომრავალფეროვნების კუთხით მონიტორინგის ანგარიში. მონიტორინგის შედეგად დადგენილი საჭიროების შემთხვევაში შეიმუშაოს დამატებითი შემარბილებელი/საკომპენსაციო ღონისძიებები;
3. კასკადის მშენებლობის შემდგომ, დაგეგმილი გამწვანებითი სამუშაოების დროს უზრუნველყოს ადგილობრივი ჯიშის ხე-მცენარეთა გამოყენება;
4. ჰესის კასკადის ექსპლუატაციაში გაშვებამდე დაადგინოს კაშხლების ქვედა ბიეფში ~~წყალმომხმარებლები (სარწყავი, სასმელსამეურნეო, სამრეწველო) და დაგეგმილი წყალგამშვებები შეათანხმოს დაინტერესებულ მხარეებთან, წყალმოსარგებლებთან.~~ ვინაიდან, ჰესის კასკადის ფუნქციონირება გათვალისწინებულია ძირითადად ელექტროენერჯის პიკური მოთხოვნის პერიოდებში, რომლის დროსაც წყალგამშვებები გამოიწვევს მნიშვნელოვან ზემოქმედებას წყალმიმღები ნაგებობების ქვედა ბიეფში;
5. ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის სხვა პირზე გადაცემის შემთხვევაში დასკვნის გადაცემა განახორციელოს „გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონით დადგენილი წესით;
6. სამშენებლო სამუშაოების დაწყება და ჰესის კასკადის ექსპლუატაციაში გაშვება აცნობოს საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს.

IV. დასკვნა

ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მიღების მიზნით, საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს, სსიპ ტექნიკური და სამშენებლო ზედამხედველობის სააგენტო სმიერ, ეკოლოგიურ ექსპერტიზაზე წარმოდგენილი მდ. აჭარისწყალზე, შპს „აჭარისწყალი ჯორჯია“-ს ჰიდროელექტროსადგურების კასკადის (9,8 მგვტ სხალთა ჰესი და 175 მგვტ შუახევი ჰესი) პროექტში შეტანილი ცვლილებების (9,0 მგვტ სხალთა ჰესი, 178,7 მგვტ შუახევი ჰესი და 145 კვტ დიდაჭარა მიკროჰესი) და შუახევი ჰესის 220 კვ ძბვის ქვესადგურის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის მიხედვით, საქმიანობის განხორციელება შესაძლებელია მხოლოდ წინამდებარე დასკვნის III თავში გათვალისწინებული პირობების დაცვით.

გარემოზე ზემოქმედების ნებართვების
დეპარტამენტის უფროსი

თამარ შარაშიძე
(სახელი, გვარი)

(ხელმოწერა)

